

Szerkesztőség:
Templomudvar 2. szám
Kiadóhivatal:
Sándor király-utca 9. sz.
Sürgőnycim: Délbácska
Telefonszám: 137

Paul Szemere
Lergasse 4. Wien (A Nap)

BÁCSKA

Előfizetési árak:
Egy óra - - 20 dinár
Negyedévre - 60 dinár
Félévre - - 120 dinár
Egyes szám ára:
1 DINAR

NOVISAD, 1922 november 18 | POLITIKAI NAPILAP | III. évf. 258. szám Szombat

A Magyar Párt

elnöki tanácsa a legközelebbi napokban formális ülésen foglalkozik a Délbácska azon álláspontjával, amelyet a magyar pártszervezkedés ügyében elfoglalt. Nem tekintünk egyelőre tulságos bizakodással az elnöki tanács ülése és meghozandó határozatai elé. Az „elnöki tanács” valamint az egyik subotica lapban tegnap hosszú lélekzettel nyilatkozó ur gondolatai — mi tudjuk — kölcsönvett lábakon járnak. A meghozandó „határozat” bizonytalanság fogja az előlegül átnyújtott nyilatkozat értelmét. Elvagyunk készülve arra, hogy az elnöki tanács is „megbélyegzi” akciónkat. Elvagyunk készülve arra, hogy egynéhány ur minden rendelkezésére álló eszközt fel fog használni arra, hogy a Magyar Pártnak maga által elképzelt „egységét” mindenáron megóvja. Tudjuk, hiszen az nem lehet másképpen, hogy az egész ügyben igen közéből érdekelt subotica „magyar” sajtó elszántan fogja támogatni ezt a pártmentést. Sem ehhez a sajtóhoz, sem a „megbélyegzés”-re készülő elnöki tanácshoz nem inézzük a kérdést: *kinek a nevében és kinek a megbízásából merészelnek pálcát törni mifelettünk?* Az elnöki tanács egyes tagjainak azonban ajánljuk: jól nézzenek önmagukba, s mielőtt ítélnék és elítélnék, gondolkozzanak azon, hogy mit is akarunk mi? Ha sürítve akarjuk adni, ime: *magyar kézbe a vajdasági magyar pártot és a vajdasági magyar sajtót.* Ez nem vélemény, ez program, amely nem jöhet ellenkezésbe semmiféle magyar szervezet törekvéseivel. Mondottuk: gondolkozzanak az urak, mielőtt könnyelmű elszánással azonosítanák magukat azzal a frágár magyar-káromlással, amely egészen világos és kétségbevonhatatlanul becsületes felfogásunk első nyilvánítását kísérte arról az oldalról, amely sohasem győzheti meg a magyarságot céljai őszinteségéről. Az urak lelkiismeretére bizzuk, hogyan döntenek ebben a kérdésben, arra azonban bátran és nyugodtan hivatkozhatunk: a magyar közvélemény reménykedéssel és bizakodással kíséri azt az akciót, amely eleven erővel tiltakozik a magyar kisebbségi törekvések otromba megnyergelése ellen. A Vajdaság magyar közvéleménye mögöttünk van, s a mai Magyar Párt elnöki tanácsának is be kell majd látnia, hogy a modern technika minden vimányával felszerelt sajtó közvélemény-kitermelésével szemben ott áll a tömegek politikai érettsége, amelyet még rotációs lapokkal sem lehet tévutra vezetni. Ez a tömeg támogatás nélkül is megtalálta útját. Hígyje el a Magyar Párt igen tisztelt

elnöki tanácsa, hogy mi csak ennek a feleszmélttségnek adunk kifejezést. Hinni akarjuk, hogy az elnöki tanács elítélő határozatát nem fogja *egyhangulag* meghozni. Az elnöki tanács határozhat.

Cselekedeteinket a továbbiakban is kizárólag csak a saját meggyőződésünk irányíthatja, s a közeljövőben tényekkel fogjuk bizonyítani, hogy a tévedés akkor is az, ha különben kényelmes dolog.

Halálra ítélték a volt görög miniszterelnököt

ATHÉN. (Eredeti távirat.) Ma hozta ítéletét a hadbíróóság, a görög özszeomlásért vádolt volt görög miniszterek elleni bűnperben. Gunaris volt miniszterelnököt és Dusmanis tábornok volt hadügyminisztert golyó általi halálra ítélték.

Törökország nem fizet hadikárpótlást

Közeledés az angol és francia álláspont között

Páris. (Eredeti táv.) Poincaré a tegnap ideérkezett angol memorandum legnagyobb részével egyetért. A memorandum nem említi azokat a rendszabályokat, melyeket Törökország ellen kellene alkalmazni a békefeltételek elfogadása érdekében. Erről a kérdéstről Curzon személyesen fog tárgyalni a francia kormányelnökkel. A memorandum a demilitarizált zónát nemzetközi felügyelet alatt akarja tartani. A memorandum ugylátszik lemond arról, hogy a törökök a sevresi békében állalt hadikárokat

megtérítsék és csak a Törökországban lakó idegenek kártalanítását követeli. A kapitulációk megszüntetésébe is beleegyeznek. Azt ajánlja, osszanak be a török csendőrség mellé ellenőrzésképpen európai tiszteket. A „Petit Parisien” szerint ez az angol álláspont jelenleg nagyjában összeegyeztethető a franciákéval.

Angorai jelentés szerint a nagy nemzetgyűlés Kemal pasa javaslatára elhatározta, hogy a szultánt és minisztereit a bíróság elé kell állítani. A határozat végrehajtásáról később döntenek.

Rádics személyesen jön Beogradba tárgyalni?

Zagreb. (Er. táv.) A horvát blokk főtanácsa ma tartotta meg gyűlését, melyen Drinkovics Máté képviselő referált beogradi tárgyalásainak eredményéről. Bár a megbeszélés bizalmas jellegű volt, tudósítónknak sikerült megtudni, hogy Drinkovics beszámolója nagy hatást keltett. Drinkovics elmondta, hogy utjának csak informatív jellege volt, de annak eredményével meg van elégedve. Meggyőződött, hogy Beogradban széles körökben ismerik a jelenlegi rezsím bűneit és nemcsak az ellenzék, de a jelenlegi kormánypártok jelentős része is hajlandó

közreműködni az új rezsím megalakításán, a választások keresztülvitelén és az alkotmány revízióján. Az ügy keresztülvitelére Protics Sztójánt tartja a legalkalmasabbnak. A főtanács tudomásul véve Drinkovics előadását, elhatározta, hogy a döntést ez ügyben a f. hó 25-én összeülő horvát blokk nagygyűlésére bizza, addig is folytatja azonban az előzetes megbeszéléseket.

Hir szerint két-három nap mulva Rádics István maga érkezik Beogradba a tárgyalások folytatására.

A horvát tanítók elbocsájtása és nyugdíjazása

Angyelics Pavle Interpellációja — Megszavazták a hadikárok megtérítéséről szóló törvényt — A parlament ülése

Beograd. A parlament mai ülésén a legnagyobb érdeklődést Angyelics Pavle interpellációja váltotta ki, amelyet Pribicevics Szvetozár közoktatásügyi miniszterhez intézett. Főleg az ad érdekes színezetet az interpellációnak, hogy a demokrata párti Angyelics, ha nem is nyíltan és erősen, de lényegében mégis csak támadást intézett a demokrata párt diktátora ellen. Okot az interpellációra a horvátországi tanítók nagymérvű áthelyezése és nyugdíjaztatása adott. Horvátországban emiatt igen nagy volt a felháborodás és ennek adott kifejezést Angyelics Pavle is mai interpellációjában, amelyben tiltakozott a horvát tanítók tömeges áthelyezése és

nyugdíjazása ellen.

Pribicevics közoktatásügyi miniszter tagadja Angyelics állításait. Nem felel meg a valóságnak, hogy tanítókat indokolás nélkül áthelyeztek, mindössze annyi történt, hogy néhány beteget nyugdíjaztak. Ezt azután felhasználják a mai kormányzat ellenségei és azzal agítálnak, hogy a kormány horvátellenes és nagyszerb propagandát űz.

Az ellenzék sűrű közbekiáltásokkal zavarta meg Pribicevics beszédét míg a demokraták egy része helyeselt.

Ezután áttérnek a napirendre: a háborus károk megtérítéséről szóló törvényjavaslat megszavazására. A jelenlevő 186 képviselő közül 154 igennel 32 pe-

dig nemmel szavaz.

Szavazás után szünetet rendelt el az elnök ennek elteltevel pedig megkezdik a részletes vitát. Az ellenzéki szónokok hevesen támadják az első szakaszt, amely nem felel meg a nép érdekeinek, mert mindenkit kártérítésben részesít csak azt nem, aki a legtöbbet veszítette: a parasztot, munkást és tisztviselőt

Tárgyalják a vasutas pragmatikát

A nemszláv vasutasoknak vizsgázni kell a szerb nyelvből

A vasuti pragmatika kidolgozására külön bizottságot küldtek ki, amelynek tárgyalásai már tizenkét nap óta folynak. A tárgyaláson a vasutasok képviselői és a közlekedésügyi minisztérium küldöttei vesznek részt, akik közt heves viták folynak, mert a minisztérium nem akarja teljesíteni a vasutasok követeléseit.

Sok vita folyt a körül a terv körül, amely az évenkénti klasszifikálást akarta életbeléptetni, végül azonban mégis elejtették.

Ez a terv azon alapult, hogy a minisztérium évenként háromtagú bizottságot akart kiküldeni, amely bizottság hivatalvizsgálattal egybekötött ítéleteket hozott volna és a meg nem felelő tisztviselők elmozdítását is javasolhatja. Ilyenformán a vasutasok teljesen ki lettek volna szolgáltatva a bizottság hangulatának, ellenséges vagy barátságos érzésének. Ennek a tervnek az elejtése nagy megkönnyebbülést jelent. Elfogadták azonban azt, hogy a még szolgálatban álló volt magyar vasutasok vizsgázni tartoznak a szerb-horvát nyelvből. Hogy ez a vizsgáztatás mikor és milyen mértékkel fog megtörténni, arról még nincs szó, amint az sem szivárgott ki, mi történik azokkal, akik nem fognak teljesen megfelelni a vizsgabizottság előtt. Vannak olyan tisztviselők, akik a legjobbakarattal sem bírták még elsajátítani az államnyelvet, részben mert nehezen tanulnak, másrészt pedig, mert a szolgálati beosztásuk olyan (pl. csak számadás és számadás vizsgálat), hogy azt bármely nyelven nagyszerűen elintézhetik.

Végül állítólag elvben elfogadta a minisztérium a vasutasoknak azt az álláspontját, hogy nehezebb és veszélyesebb szolgálatuk elismeréséül 25 százalékkal magasabb fizetést kapjanak, mint a megfelelő ugyanazon rangbeli állami tisztviselők.

A munkásbiztosító pénztár

orvosai díjaink felemelését követelik

(Saját tudósítónktól.) A novisadi kerületi munkásbiztosító pénztár kerületének orvosai tegnap délután a pénztár helyiségében gyűlést tartottak, melyen fizetésrendezésük ügyében foglaltak állást.

A munkásbiztosító pénztár szolgálatában álló orvosok eddig ugyanis minden pénztári tag után 17 dinár évi díjazást kaptak, arra való tekintet nélkül, hogy a tagok orvosi kezelésre szorulnak-e vagy sem. Ezzel szemben azonban kötelesek voltak a pénztár pácienseit arra való tekintet nélkül, milyen a betegség vagy baleset ingyenesen kezelni és csak költségeit térítették meg. A munkásbiztosító pénztári orvosok ezen díjazást a mai nagy drágaságra és ügykörük kiterjesztésére való tekintettel túlszekélynek tekintették s tegnapi gyűlésük anyagi helyzetük javítását célozta.

A gyűlés tegnap beható vita után abban állapodott meg, hogy támaszkodva a fentebb említett indokokra, kérni fogják díjaiknak felemelését minden pénztári tag után évi 17 dinárról 25 dinárra. A gyűlés határozatát dr. Jovánovics Toma orvos személyesen terjeszti elő az Országos Munkásbiztosító Pénztár központjánál, Zagrebban.

György herceg Amerikába utazik

Beograd. Az udvarhoz közelálló körökben tudni vélik, hogy György herceg, ha svájci üdüléséről visszatér, Amerikába fog utazni, az ottani szerb, horvát és szlovén telepek meglátogatására.

Tanukihallgatások a Sztojkov-perben

Az egyik meg nem jelent vádlottat a rendőrség vezette elő Bugarszky főispán vallomása

(A „Délbácska” sombori telefonjelentése.) A Sztojkov-bűnper főtárgyalásának mai napja tanukihallgatásokkal telt el. Az érdeklődés állandóan csökken, olyannyira, hogy a mai főtárgyaláson már a vádlottak közül is hiányzott egy.

A főtárgyalást háromnegyed 10 órakor nyitja meg az elnök s Popovics Márkó pénzügyigazgatót akarják, mint tanut kihallgatni, amikor megállapítási nyer, hogy Krsztenkovics vádlott és védője nincsenek jelen. Az elnök a főtárgyalást felfüggeszti s megteszi a szükséges intézkedéseket. A fővádlott Sztojkov ezalatt újságokat olvas, védőjével beszélget, majd kinézetet az ablakon. A rendőrség elővezeti Krsztenkovicsot, mire a tárgyalást 11 órakor másodszor is megnyitják.

Első tanuként Bugarszky főispánt hallgatják ki, akihez legtöbbször Szudárevics védője, dr. Raics intéz kérdéseket a Szudárevics által említett kiadásokra vonatkozólag. Bugarszky kijelenti, hogy sem az elszámolásokról, sem egyebütt pressziót nem gyakorolt Szudárevicsre, aki az alispánnak volt közvetlen alárendeltje. Sztojkov arra vonatkozólag intéz Bugarszkihoz kérdést, hogy mit tárgyalt a főispán Vlaskalinnal, majd megkérdi, hol az a sürgöny, amely annakidején arról intézkedett, hogy mit lehet elvinni az evakuálás alkalmával? Az ügyész indítványára a bíróság úgy határoz, hogy a hivatalos titoktartásra való tekintettel erre Bugarszky nem adhat választ.

Popovics Márkó pénzügyigazgató a következő tanu, aki elmondja, hogy a kiűrités alatt Baján járt. Ott volt a marhák árverésén is. A Tapavicza részére elkülönített marhákat nem látta. A bajai háromszögből azért hajtották el marhákat, hogy biztosítsák a megye fennmaradt követeléseit. Hasonló volt a helyzet Mélykut községgel szemben is. Az eladott

marhák ára is kevés volt ahhoz, hogy fedezzék vele a vármegye követeléseit. A kézipénztárra vonatkozólag azt vallja, hogy azt még augusztusban átadták a pénzügyigazgatóságnak. Tanuhoz Sztojkov, majd Arsenievics intéznek kérdéseket. Megesketésétől a bíróság eltekint.

Wámoscher Imre földbirtokos elmondja, hogy nagybátyja 150.000 koronáért eladott egy cséplőgépet Sztojkovnak. Nem esketik meg. Póth Ádám földbirtokos és Lázics Uros megyei szolga lényegtelen vallomásai után Kenedi Róbert kereskedőt hallgatják ki. Elmondja, hogy Ludaics megbízásából adta el a marhákat. Az árverési jegyzőkönyvet Vlaskalin megérkezése előtt iratták vele alá. A jegyzőkönyv tartalmát nem ismerte, mert nem tud cirilli betűvel olvasni. Vallomására nem esketik meg.

Masirevich sombori rendőrfogalmazó elmondja, hogy ott volt az árverésen, amelyen maga is megvett 10 marhát 31.000 koronáért. Az árverési jegyzőkönyvet nem írta alá, mert egy hét múlva hozták csak hozzá. Akkor már volt rajta két, három aláírás.

Bogdanovics Milorád novisadi lakos, elmondja, hogy egyizben járt nála Sztojkov alispán, aki itt Jan Sztavellal keresett érintkezést. Sztojkov elmondta akkor, hogy politikai per készül ellene. A nyugtláról nem tud semmit. Nem esketik meg.

Pávics Zsiván elmondja, hogy a sombori vásáron Tapavicza megbízásából két marhát akart vásárolni. Miután nem talált megfelelőt eljött a vármegyeházára, ahol akkor már folyt az árverés. Vett két marhát, azokat elhelyezte egy istállóban, s miután másutt volt dolga, elhagyta a várost. Az ügyész kérésére tanuvallomására megesketik.

A radikális-demokrata tárgyalások

Beograd. A radikális és demokrata pártok holnap ülést tartanak, melyen a koalíció sorsával foglalkoznak. Ezek az értekezleteken befog számolni Davidovics a demokratáknak, Gyuricsics pedig a radikálisoknak a kettőjük között ma délután lefolyt tárgyalásról. A két párt delegátusa között nem jött létre egyezmény, mert a radikálisok többsége

ellenzi a koalíció további fentartását és nem nagyon kívánja a megegyezést. A radikálisok érdekeinek sokkal inkább megfelelné, ha a választásokat kiírnák és ezeket egy radikális kabinet vezetné. Holnapi pártértekezletek valószínűleg épen ezért nem fognak fontosabb határozatokat hozni.

200 tagu küldöttség kéri vissza Temerin jegyzőjét

Miért mentették föl állásától Pavlovics Szava temerini jegyzőt — Kopping Gáspár plébános vezeti a küldöttséget

(Saját tudósítónktól.) A tegnap délutáni Temerin felől jövő helyi érdekű vonattal szokatlan nagyságu tömegben érkezett Novisadra a szomszédos Temerin község lakosságának egy része. Hamarosan kiderült, hogy a valóságos népvándorlás Temerin község egy kétszáztagu küldöttsége, amely Beogradba utazik. A szokatlan számu deputáció céljai iránt érdeklődve, kérdést intéztünk a küldöttség egyik tagjához, aki munkatársunk előtt a következőket mondotta:

— Mintegy ötnegyed évvel ezelőtt került községünkbe Pavlovics Szava jegyző, akit az elmúlt idő alatt mindenki megtanult szeretni és becsülni. A jegyző ezen idő alatt olyan szolgálatokat tett a községnek, amelyekért hálával tartozik neki mindenki. Ilyen körülmények között a megdöbbenéssel vettük tudomásul, hogy Pavlovics jegyzőt fölmentették állásától. Ez az érthetetlen intézkedés a legnagyobb izgalmat keltette a községben, ahol, mint mondtam, a jegyző közszeretben áll. Hogy ez mennyire igaz, annak bizonyítéka ez a kétszáztagu küldöttség, amely spontán elhatározással állott össze, hogy a belügyminiszter urnál intervenáljon Pavlovics Szava érdekében. A ma éjjeli vonattal utazunk Beogradba. A belügyminiszter holnap szombaton délelőtt fogja fogadni a temerinek küldöttségét. Minden reményünk megvan arra, hogy a belügyminiszter ur tekintettel lesz a község ilyen

egyetemes ragaszkodásához a jegyzőjével szemben és helyt fog adni azon kérésünknek, hogy Pavlovics Szava maradjon továbbra is Temerin jegyzője.

A küldöttségben részt vesz Temerin egész intelligenciája, Kopping Gáspár plébános vezetésével.

Eladó háztelkek.

Ljubljanska (Szent István) és Temerinska utcában. Felvilágosítás nyerhető az

IPAR és KERESKEDELMI TÁRASRÉPÉNZTÁRNÁL.

— Örökre fogadna jó házból való teljesen árva kisleányt (2—5 év közötti) egy jó módu iparos család. Cim a kiadóban.

— Orvosi hír. Dr. Brezovszky Nándor rendelését november hó eisejétől az ujonnan épült sanatóriumba (Futaki-ut, villamos végállomás) tette át.

Működik az „Aktivista Szövetkezet“

Antracén-lázadás és illatkoncert lesz vasárnap Suboticán

Meglehetősen elburjánzott aktivistáink, ugyis mint „szövetkezet“ vasárnap propaganda előadást tartanak Suboticán. A műsoron a legkülönbözőbb aktivista szörnyűségek szerepelnek. Lesz „antracén-lázadás“, amelyet „illatkoncert“ követ s ha ezek után is még türehető marad a terem levegője, egy kiáltvány is el fog hangzani, amelyet nagy reményekre jogosító aktivistáink a XX-ik századhoz intéznek. Stilszerűség okából az egyik előadó a „Zöldfejű embert“ fogja ismertetni. Ezen ponton előreláthatólag ifjabb aktivistáink és még el nem választott dadaistáink kerülnek bemutatóra. Lesz „mese, fény- és hangarchitektúra“ gramofon, amellyel varni lehet, kivégzés, demonstrálás, vers, amely még akkor is van, ha nincs, lévén a címe „Nincsvers“. Miután az „aktivista matiné“ legmélyebb sajnálatunkra annak bizonyítéka, hogy vannak aktivista versek, alább közöljük a mai postánkkal érkezett családi műsort, amelynek megtekintésére az aktivizmus lelkes barátai és konok ellenségei számára egyképen csak 20 dinár szigorú lefizetése által biztosítható. A husz dinárban az illatkoncert éppen úgy benne foglaltatik, mint az esetleges rosszullet, valamint az első és utolsó segély. A meghívókon és programon nincs ugyan feltüntetve, de megbízható helyről vett értesülésünk szerint úgy tudjuk, hogy a terem mindkét oldalán, valamint alul és felül is *vészkiáratokkal* van ellátva, amelyek használata teljesen díjtalan. A műsor egyebekben itt következik:

MEGHÍVÓ

Nagybecsű személyét meghívjuk az alább kiírt műsorról 1922. november 19-én, vasárnap délelőtt 10 órakor megtartandó aktivista matinéra, melyen 20 dinár lefizetése után megállapíthatja saját, véleményét az aktivista művészetről.

Vagyunk kitűnő tisztelettel Jugoszláviai Aktivisták mint Szövetkezet.

MŰSOR:

Brkity Djurica: Az új jugoszláv irodalom és művészet.

Arató Endre: Mit akar az új művészet?

Lubomir Micity: Zenitisička pesnička.

Haraszi Sándor: Asszonydicséret.

Láng Árpád: „Kiáltvány a huszadik századhoz.“

Sugár Andor: Antracén-lázadás, aktivista mese, fény- és hangarchitektúra kísérettel.

Kassák: Anyaság.

Ujvári: Próza 26. Szavaja: Szász Olga.

Brkity Gyurica: Versek.

Hüelsenbeck: Fa.

Barta Sándor: A zöldfejű ember.

Dragán Aleksity: Bolond az ember.

Sugár Andor: Nincsvers. Előadja: Arató.

Tamás István: Vers I. Vers II.

Mesterházy Ambrus: Hályog.

Mikes Flóris: Beograd.

Mester János: Dél.

Csont: Kivégeznek. Demonstrálja: Arató.

Virgil Poljanski: M. Petrov: Zenitista művek.

Illatkoncert.

A vetítéshez szükséges valamennyi dia-pozitív Klauber István eredeti munkája.

Eddig a program, amely, mint fentebb látható, elszánt összerűsítésére mindannak, amivel eddig részletenként sikerült aktivista oldalról rémületbe ejteni a világot. A suboticiai biztositó társaságok e heti forgalma, mint értesülünk, a készülő aktivista matinéra való tekintettel lényegesen emelkedett. A suboticiai mentők és orvosok is nagy forgalomra számítanak vasárnap, ezzel szemben azok az életveszélyes fenyegetés jellegével bíró kijelentések, hogy az aktivisták Novisadon is készülnek előadást tartani, nem felelnek meg a valóságnak.

Teababák

olcsón kaphatók a „SOA“-ban.

Lloyd George politikája megbukott a választásokon

A konzervatívoké az abszolút többség — Győzött a békés szellem

London. (Eredeti táv.) A választásokon a Bonnar Law kormány teljes győzelmet aratott Lloyd George hívei felett. Politikai körökben a konzervatívok győzelmében Lloyd George háborus politikájának bukását látják. A konzervatívok többsége a többi összes pártok felett ma már kitesz 94 mandátumot. A 43 eddig még ismeretlen mandátum sorsa már nem változtathat a helyzeten. A munkás párt győzelme is, mely szintén háboruellenes tüntetést jelent, igen jelentékeny. A békés szellemet legjobban jellemzi, hogy Winston Churchill a legvadabb háborus uszító megbukott. A jelenlegi Bonnar Law kabinetnek csak négy tagja bukott ki a választásokon. Hir szerint a miniszterelnök Lloyd Georgenak felajánlotta a washingtoni nagy-

követséget.

London. (Eredeti táv.) Eddig 603 mandátum sorsa ismeretes, 12 még nem. A mandátumokból 346 a konzervatívoké, akik 98 mandátum többséggel vezetnek.

A legutolsó jelentések szerint a választásokon öt miniszter bukott meg. A választások végleges eredménye most már megközelítőleg megállapítható. Eszerint a kormánynak mindössze 78—80 főnyi többsége lesz. A választási eredményből aránylag a legnagyobb eredménnyel a munkáspárt került ki, mely 140 mandátumra tett szert. A többi pártok között az eddigi jelentések szerint a mandátumok a következőleg oszlanak meg: konzervatívok (kormánypárt) 346, Asquith pártja 62, Lloyd George pártja 44 és a többi kisebb pártok 15.

Mussolini — diktátor

Róma. (Eredeti táv.) A király egy tegnapi kelt dekretumával Mussolinit 1923. év végéig felhatalmazza, hogy az alkotmány pénzügyi és politikai kérdéseiben a parlament jóváhagyása nélkül is kormányozhasson. A kamara

szombatra befejezi a Mussolini kormány-nyilatkozata feletti vitát és rögtön rátér a szavazásra. Mussolini a szavazás után rügtün Lausanneba utazik, hogy a szövetséges miniszterelnökökkel a Keleti konferencia előkészítéséről tárgyaljon.

Cuno alakítja meg az új német kormányt

Berlin. (Eredeti táv.) A német kormányválság még nem nyert elintéztést. A néppárt, a szocialisták és a demokraták nem támasztanak nehézségeket Cunonak, a Hapag vezérigazgatójának megbízatása ellen. A centrum is a megbízatás mellett van, úgy, hogy Cuno kinevezése biztosra vehető. Cuno a jóvátételi bizottsághoz intézett utolsó jegyzékében a gazdasági programot magáévá teszi. Nem szándékszik koalíciós kormányt alakítani, hanem munkatársait képességük szerint választja, tekintet nélkül parlamenti elveikre. A pénzügyminiszteriumot Cuno ugylátszik Sämisch volt porosz pénzügyminiszternek ajánlja

fel. Hir szerint Stiegl, a bajor néppárt tagja postaügyminiszter, Raumer gazdasági, Köster belügy, Radbuch igazságügyi- és Mayer párisi nagykövet külügyminiszter lesz.

Ujabb jelentések szerint Cuno kormányában megmaradnak a volt szociáldemokrata miniszterek. A postaügyi és közlekedésügyi miniszterek megválnak, helyeikre a néppárthoz közeledő egyének kerülnek. Cuno reméli, hogy a miniszterium összeállítása a pártok megelégedésével találkozik. Az új kormány legfontosabb feladatának azt tekinti, hogy Németországot a mai gazdasági khaoszból kivezesse.

A hadikölcsön kötvényeket nem bélyegzik felül

Rendelet a volt osztrák-magyar monarchia kölcsönkötvényeinek felülbélyegzéséről

(Saját tudósítónktól.) Amint ismeretes, a békeszerződés a volt monarchia államadósságát egy később megállapítandó kulcs szerint az utódállamok között osztotta szét. Ezt a kulcsot a Bécsben tartózkodó jóvátételi bizottság az elmúlt napokban állapította meg, s most valamennyi utódállamokban megindult az államadóssági kötvények összeírása és felülbélyegzése. Erre vonatkozólag a pénzügyminiszteriumtól ma rendelet érkezett a novisadi kerületi pénzügyigazgatóságához. A rendeletet az alábbiakban szövegszerűen közöljük:

A pénzügyminiszter f. hó 6-án kelt D. 25585. sz. a, elrendelte:

1. Folyó évi december hó 15-ig a D. 4019/1920. számú rendelet értelmében összeírandók és lebélyegezendők a volt osztrák-magyar monarchia azon háboru előtti kölcsönkötvényei, amelyeket eddig lebélyegzés céljából nem jelentettek be. Le fogják bélyegezni és össze fogják írni azon háboru előtti kölcsönkötvényeket, melyek külföldön voltak letétbe helyezve, s amelyek visszamaradtak tulajdonosaiknak, arra, való tekintet nélkül, hogy ezek a kötvények lepecsételtettek-e más államban vagy sem. Az összes, eddig le nem bélyegzett kötvényeket a fentemlített határig be lehet terjeszteni lebélyegzés végett.

2. Hadikölcsön-kötvényeket nem bélyegznek le.

3. Fentemlített határidőt a jóvátételi bizottság jelentése szerint nem fogják ismételtlen meghosszabbítani, s ezért az említett kötvények tulajdonosai, ha azokat december 15-ig be nem jelentik, azon veszélynek teszik ki magukat, hogy 1. ezeket a kötvényeket nem veszik tekintetbe az adósságok nemzetközi felosztásánál, és 2. az SHS. állam ezeknek kicserélését ezután már nem eszközölheti.

4. Az utólagos lebélyegzés iránti kérelmeket a „Generalna Direkcija Drzsavnih Dugova Beograd“-hoz kell benyújtani.

5. Minden kérvényt szabályszerű bélyeggel kell ellátni.

Stájerországi fajalmák

Militár Döménél

Bem u. 20. kaphatók.

Maschanka 16, kevert 14 korona kilónként. 3987-3-3

HIREK

— Hétfőn elvesztik értéküket a lila ötödinarosok. A forgalomból kivont ötödinarosokat a Narodna Banka beogradi központja már csak e hó 20-ig hétfőig váltja be, ezután teljesen elvesztik értéküket.

— **Változás a lakáshivatalban.** A lakáshivatal eddigi elnökét Basics főügyészt, koronaügyésszé nevezték ki és ezért megvált a lakáshivatalban viselt elnöki állásától. A lakáshivatal új elnöke Spalatin Dusán járásbíró lett.

— **Antiszemita sztrájk a prágai német egyetemen.** Prágából táviratozzák a Délbácskának: Az ideai tanévre a prágai német egyetem tanácsa egy Steinherz nevű zsidó tanárt választott meg rektornak. A német-árja diákság már annak idején meglebbezte ezt a választást és most, hogy tiltakozásának nem volt eredménye sztrájkba lépett. Az egyetem előtt állandó összeütközések vannak német-árja és zsidó hallgatók között. Steinherz rektor kijelentette, hogy nem enged a diákság terrorjának és megmarad helyén. A cseh közoktatásügyi miniszter bejelentette, hogy amennyiben a sztrájk három nap alatt véget nem ér, radikális eszközökkel beleavatkozik a konfliktusba és megóvja az egyetem szabadságát.

— **A világ legnagyobb pályaudvarát** — müncheni központi pályaudvar — mint müncheni tudósítónk jelenti, ma átadták a forgalomnak. A pályaudvar méreteiben még felülmúlja az 1913-ban épült leipzig pályaudvarát is és 32 sínpar torkollik bele.

— **Ismét megrongálták a hamburgi Vilmos császár szobrát.** I. Vilmos császár hamburgi szobrát néhány hónappal ezelőtt ismeretlen tettesek megrongálták, de a tetteseket nem sikerült kinyomozni, a szobrót pedig kijavították. Most — mint hamburgi tudósítónk jelenti — ismét ez a sors érte a szobrót. A múlt éjjel három fiatal suhanc felmászott a szoborra és letörte a sisakon levő szuronyhegyet, ugyszintén a kard hegyét. Még tovább akarták folytatni munkájukat, de a közelben levő városháza őrsége észrevette a pusztítók munkáját és elfogta a tetteseket. Első kihallgatásuk nem derítette ki, hogy kik biztatták fel őket a szobor megrongálására.

— **Saját termésű ideai bor** (rampás) kapható literje 6 és fél din. Wagner testvéreknél.

— **Katonának jó a néger, de boxbajnoknak nem.** A néger Battling Siki, aki a Carpentier ellen legutóbb Párisban aratott győzelmével egy csapásra ismertté tette nevét, december hetedikén akart mérkőzni Joe Beckett-vel, Anglia nehézsúlyú bajnokával. A nagy érdeklődéssel várt meccs azonban elmaradt, mert az angol belügyminisztérium tiltotta. A feltűnést keltő tilalmat, mint Londonból jelentik, azzal indokolták, hogy a fehér és színes boxoló közötti küzdelem a szenvedélyek és indulatok veszélyes kirobbanására vezethet, ami éppen nem kívánatos. Erre különben már volt precedens, 1911-ben ugyanezzel az indokolással nem engedélyezték a Jack Johnson—Bombardier Wells-mérkőzést. A határozattal természetesen egyik fél sincs megelégedve. Beckett — mint az angol lapoknak leadott nyilatkozatában kijelenti — nagyon örült a meccs létrejöttének, mert biztosra vette a néger elleni győzelmét, amely jogot adott volna neki arra, hogy Jack Dempsey-vel a világbajnokságért mérkőzzék. A Wilson őrnagy, a Siki—Beckett-mérkőzés impresszáriója úgy vélekedik, hogy a meccs betöltése megsértése az antant-eszmének, mert a négernek a háboruban megengedték, hogy Franciaországért vérezenek, de a világbajnoki címért nem küzdhetnek. Legfrappánsabb azonban Battling Siki válasza volt, aki, amikor meghallotta a döntést, így kiáltott fel: „Ha engem diszkvalifikáltak, az csak azért történt, mert a franciák nem akarják, hogy néger-bajnokuk legyen. Elhagyom tehát a ringet és — belépek a hadseregbe.

— **Elveszett karkötő.** Csütörtökön este a Szücs-utcától a főutcán végig a postáig terjedő útvonalon elveszett egy arany karkötő. Minthogy az elveszett karkötő emléktárgy, tulajdonosa a megtalálónak nagy jutalmat ad. Becsületese megtalálóját kérik azt, Maletics Luka rófoskereskedésében (Kralja Petra-u. 25.) leadni.

— **Seltersvíz** ismét mindenütt kapható.

Tizenötéves zsebtolvajleányt fogott el a rendőrség

A placi árusok ellensége — A jó iskola — Megakar javulni

(Saját tudósítónktól) Tizenötéves kisleányt kísért be tegnap a rendőrségre a piacon őrt álló egyik rendőr, azért mert Csáki Julia piaci árusnak a zsebéből kiakarta emelni tárcáját, ez azonban észrevette és átadta a rendőrnek.

Gyorgyevics Cvetán főkapitányhelyettes vallatni kezdte a kisleányt, aki eleinte mindent tagadott, de később vallani kezdett. Sentai születésű, ahol egy cigányasszonynál nevelkedett és ez oktatta ki a zsebmetszés mesterségében. Később Szubotícán Lakatos Róza nevű 21 éves asszony vette gondjai alá a leányt és kényszerítette lopásra. Állandóan uton voltak és minden helyen csak néhány napig tartózkodtak. Noviszádon szombat óta vannak és azóta több lopást követett el. Többek közt vasárnap délelőtt a nagytemplom előtt ellopota Kempl Etel tisztviselő nő tárcáját, amelyben aranyórája is benn volt. A leány vallomása szerint Lakatos Róza mindig figyelte működését és ha valahol sikerült egy fogás, rögtön odajött hozzá és elvette azt. A pénzzel azonnal valamely üzletbe ment bevásárolni, az értéktárgyakat pedig szintén igyekezett hamarosan

értékesíteni.

A bűnügyi osztály detektívjei a leány által közölt leírás alapján hamarosan ráakadtak Lakatos Rózára és bekisérték a rendőrségre. A legújabb divat szerint öltözött felbujtó eleinte mindent tagadott, de amikor szembesítették a kisleánnyal, ez mindent a szemébe mondott, mire ő is bevallott mindent. Az aranyórát és több száz dinárt találtak nála.

Lakatos Róza személye is elég érdekes. Férje Bezdán Ferenc a rendőrség előtt jól ismert zsebtolvaj, aki hol Ürmös Illés, hol Kovács Ferenc néven jelentkezett egyes városokban. Lakatos Róza a rendőrség előtt ma azt vallotta, hogy azért nem viseli férje nevét, mert ez őt „kompromittálná“.

A kisleány a rendőrségen sirva fogadta meg, hogy nem fog többet lopni, hanem becsületese uton akarja megkeresni kenyerét és miután neki a legjobban a pincérmői állás tetszik, az lesz belőle.

A rendőrség Lakatos Rózát az ügyészségnek a kisleányt pedig a fiatal koruak bíróságának adta át.

— **Hivatásának áldozata.** Tragikus körülmények között hunyt el Vadász Gyula csurogi állatorvos, aki éveken át volt állatorvos a noviszádi vágóhídon is. Néhány hét előtt lépésben elpusztult egy ló Csurogon, amely rövid idő alatt három tulajdonos kezén ment át. Emiatt pereskedés támadt közöttük, ezért a lovat fel kellett boncolni. A boncolást Vadász Gyula végezte és eközben inficiálódott. Hosszas szenvedés után elhunyt és ma délután temették el Noviszádon nagy részvéttel.

— **Sziveskedjék** vasárnap kirakatainkat megtekinteni. Wagner testvérek.

— **Ölhet-e az orvos?** Ezt a régóta vitatott kérdést fogta tárgyalás alá a minap a drezdai természettudományi társulat. Dr. Haenel János orvos volt az előadó. Abból indult ki, hogy a „Ne ölj!“ parancs nincs meg már teljes épségében. Az orvos megöli a gyermeket születése előtt vagy azután, hogy az anya életét megmentse. Császármetszést végez az anyán, hogy a gyermeket megtarthassa az életnek. Nem bünteti a törvényt az öngyilkosságot sem, vagy az öngyilkossági kísérletet. — „Pusztán jogi szempontból nézve a dolgot, — folytatta — gyilkosságot követ el az az orvos, aki egy gyógyíthatatlan beteget kinjaitól megszabadít. Hiszen előre megfontolt szándékkal öl. Még a beteg beleegyezése sem enyhítheti jogi felelősségét. Minthogy azonban a törvény megengedi az önvédelemből való emberölést s ugyancsak nem bünteti a háboruban elkövetett ölést, jogosan felvethető tehát a kérdés, nem lehetne-e ezeket a határokat kibővíteni? Sok olyan emberről tudunk, aki számára az élet valóban martírium. Ezek a gyógyíthatatlan betegek öngyilkosságot követnének el, ha ebben őket meg nem akadályoznák. Miért ne kaphatna az orvos tehát felhatalmazást arra, hogy a betegnek a halál után való vágya teljesüljön? Az újszülött törvényes védelmet élvez mindaddig, amíg életakarata meg nem nyilvánul. Megtörténik azonban, hogy a lelke sohasem ébred fel és ekkor a társadalom gyengeelméjűvel vagy hülyével áll szemben. Ezek a szerencsétlenek nagy passzívát jelentenek a társadalom számláján. Németországban például husz-harmincezer ilyen időtát ápolnak. Ha a rájuk költött pénzt tudóbeteges gyermekek gyógyítására fordítanák, a közegészség ezzel nagyot nyerne. Miféle szempontból lehet az ilyen emberek életbenmaradását helyeselni? Az előadó ezután sorra vette az ellenvetéseket. Szerinte ez a törvényes ölés csak akkor kerülhetne sorra, ha kétségtelenül megállapítható esetekkel lenne az orvosnak dolga. Az, hogy majd egyszer föltalálhatnak olyan gyógyszert, amellyel a ma gyógyíthatatlan betegséget ki lehetne gyógyítani, nem vigasz a most élő szerencsétlenek számára. Gondoskodni lehet arról is, hogy a visszaéléseket elkerüljék. Nem az orvos maga döntene arról, van-e helye a beavatkozásnak vagy sem. A bíróság kezébe tennék le a döntést, annak tagjai egy orvos, egy pszichiáter, egy jogász és

egy laikus lenne. Ez utasítaná a kezelőorvost arra, hogy a „halálos ítéletet“ fájdalom nélkül végrehajtsa. Az ilyen ítélet éppen úgy jogi hatályos birna, mint az, amelyet közönséges gonosztevőkre mérnek. Dr. Haenel fejtegetéseivel szemben több orvos élesen állást foglalt. Mindamellet elhatározták, hogy az előadó fellegását az államegészségügyi bizottsághoz utasítják.

— **Erdélyi unitáriusok himnuszpöre.** Kolozsvárról jelentik: A román impérium átvételét követő időkben, még 1919. év elején történt, hogy az amerikai unitárius egyház hivatalos kiküldöttei; Snow, Metcalf és Whitte lelkészek szeretetadományokat osztottak szét az erdélyi unitáriusok között és missziós körutat tettek a népesebb egyházközösségekben. A körut alkalmával, Sepsiszentgyörgyön történt, hogy az istentisztelet végeztével a templomi gyülekezet elénekelt a magyar himnuszt. Az államrendőrség emiatt feljelentést tett és hadbírószági eljárás indult Csifó Salamon kolozsvári teológiai dékán, Kiss Elek dr. teológiai tanár, József Lajos esperes és mintegy tíz unitárius vezető egyéniség ellen. A hadbírószági eljárás azóta folyik ellentük és több ízben karhatalommal vitték a vádlottakat Nagyszebenbe. Az unitárius főtanács a múlt hónap utolsó napjaiban tartott ülésén foglalkozott a tagjait ért sérelmekkel és elhatározta, hogy a régóta huzódó per gyors lefolytatása érdekében intervenálni fog a kultuszminiszter utján. Mielőtt erre sor került volna, a hadbírószág november 24-re ki istützte a tárgyalás határidejét. A tárgyalás iránt az egész országban nagy érdeklődés nyilvánul meg.

— **Oroszországban az éhínség nem ért véget.** Az amerikai cionista szervezetek megbízottja, dr. Adler főtitkár tegnapelőtt érkezett Oroszországból Romániába. Szerinte az inséges kormányzóságok némelyikében abszolúte nem enyhült az éhség. A szovjetek hivatalos statisztikája szerint is, például a triaspoli kormányzóságban, negyvenmillió kilógrammal kevesebb a buza-rozs termése a szükséges mennyiségnél. A halandóság a városokban még most is ijesztően nagy. Grosalova városának például összesen mintegy 1700 lakósa van, ebből naponta 30—35 pusztul el. A közegészségügyi viszonyok általában siralmasak. Az orvosszerek tökéletesen eltűntek, vagy ha elvéve akad is, olyan drága, hogy nem tudják megfizetni. A szappannak nyoma sincs. A kórházak zsúfolva vannak dizenterias (vérhas) betegekkel. Négyen-öten fekszenek egy ágyban. Az éhség, hideg, ruhahiány is tizedeli a városi lakósságot. A gyermekek közt az élelmezés hiánya és rosszassága miatt új pusztító betegség ütötte fel a fejét. „Pars“nak nevezik az orvosok és nincsen gyógyszere. A télvíz idején előreláthatólag még inkább súlyosbodni fognak az oroszországi viszonyok.

— **Színház és mozilátogatók** figyelmét felhívjuk a Caruso cukorkákra a legjobban bevált színházi bonbonokra. Mindenütt kapható.

Uj közgazdasági folyóirat jelenik meg december elsején Novisadon. A kizárólag közgazdasági szakértők szerkesztésében megjelenő szaklap Gabona, — Chémia, — Pénz, — Vámjelentés, — Tőzsde, — Vasipar, — Liszt és sütőipar, — Iparkamarai közlemények, — Fapiac, — Fűszer és gyarmatárú, — Építőipar, — Bőripar, — Törvények és rendeletek, — Gazdasági hírek, — Külföld — és Tanácsadó rovataiban egységesen összefoglaló szemléltető képét fogja adni gazdasági életünknek, szoros vonatkozással a vajdasági gazdasági viszonyokra. A „Kurir” címmel december hó 1-én megjelenő első számban a Vajdaság elismert gazdasági szaktekinetelyei és közgazdasági életünk kitünőségei iránt cikketek. Megjelenése iránt széles körben a legteljesebb érdeklődés nyilvánul meg.

Vukobrankovics Milica éhség-sztrájkot kezdett. Annak idején a lapok sokat foglalkoztak a novisadi származású Vukobrankovics Milica bűntudásával, aki innen Bécsbe ment, ott mint tisztviselő beállt egy Stülpnagel nevű könyvkereskedőhöz, akit családjával együtt megmérgezett azért, hogy áldozatainak ételbe fokozatosan mindig több és több mérget kevert. A rendőrség akkor a mérgekeverőnőt letartóztatta és Vukobrankovics Milica azóta vizsgálati fogságban volt. A napokban Vukobrankovics éhség-sztrájkot kezdett, a hat nap óta tartó önkéntes koplálás azonban a bűnös leányt annyira elgyengítette, hogy a rabkórházba kellett szállítani, ahol mesterséges táplálással akarják életben tartani, ami ellen azonban a rabnő hevesen tiltakozik. Védője most beadványt intézett a bírósághoz, melyben azon indokolással, hogy védence nem épelmű, annak szabadonbocsátását kéri.

Mekkora helyen férne el az egész emberiség? A földrajztudósok és statisztikusok megállapították, hogy több mint ezerötszázmillió ember él a földön. Kérdés, hogy ha az egész emberiséget libasorba állítanók, mekkora volna a sor? Ha egy méterre két embert számítunk, — amit átlagban megtehetünk — akkor 750 ezer kilométer hosszú volna a sor, tehát huszas sorokba kellene állítani az embereket, hogy a föld egyenlítője mentén elférjenek. De ha nem libasorba állítjuk, hanem a földkerekség valamely részén akarnók csoportosítani az egész emberiséget, akkor így számíthatunk: egy-egy négyzetméterre, ha nem is nagy kényelemmel, de jól elfér három ember, tehát ötszázmillió négyzetméteren, vagyis ötszázmillió négyzetkilométeren elférne az egész emberiség. Ha valakinek az az ötlete támadna, hogy az egész emberiséget internálja, ilyen nagyságu internálótáborot kellene készíteni. Ha valaki azonban egy sokemeletű kalitkába akarná elzárni az egész emberi nemet, még pedig úgy, hogy két-két méter magasságban legyenek az emeletek akkor ötszáz emeleten elférne az egész emberiség, ha ennek az ötszázemeletes ketrecnek hosszúsága, szélessége és magassága egy kilométer lenne.

Milliókat érő könyveket lopkodott össze egy német táviróhivatali igazgató. Hamburgból jelentik: A bűntudói rendőrség egy hamburgi előkelő könyvkereskedő cég feljelentésére házkutatást tartott dr. R. János hamburgi táviróhivatali igazgató lakásán, mert az volt ellene a vád, hogy valahányszor megjelent a könyvkereskedésben, drága művek tűntek el, szépirodalmi és tudományos könyvek. A házkutatás meglepő eredményre vezetett. Az igazgató lakásán több mint 5000 könyvet találtak és értékük milliókra rug. A rendőrség elfogta a könyvtolvaj táviróhivatali igazgatót. Azzal mentegetődött, hogy könyvvásárlásra már nem telt s ellenállhatatlan kényszer hatása alatt cselekedett. Hatósági orvosok meg fogják figyelni elmeállapotát.

Öngyilkos árdrágító. Budapestről jelentik: A Mátyás király kávéház tulajdonosának fiát, Pless Sándort az uzsorabíróság kenyérdragítás miatt súlyosan elítélte. Amidőn Pless az ítéletről tudomást szerzett, veronállal megmérgezte magát. Rögton a mentőkért telefonáltak, akik eszméletre térítették az öngyilkost, egyszersmind gyomormosást is akartak rajta végrehajtani, azonban Pless ezt nem akarta megengedni és azt mondta, hogy csak aspirint vett be. A mentők azonban a jelentkező mérgezési tünetek miatt erőszakkal alkalmazták a

gyomormosást, majd a Markó-utcai fogházba szállították, de innen, minthogy szája habozni kezdett, a Rókus kórházba szállították, ahol ismételt erőszakos gyomormosás alkalmazása után kiderült, hogy Pless tíz centigram veronállal megmérgezte magát, amit nem akart a mentők előtt bevallani, hogy öngyilkossága sikerüljön.

Novisad mezőgazdasági szaklapjából a „Poljoprivredni Glasnik”-ből már a második évfolyam 21. száma fekszik előttünk. Dr. Petzy-Popovics Emil szerkesztésében megjelenő ez a kiváló szaklap régi hiányt tölt be nemcsak a Vajdaság, de egész Jugoszlávia mezőgazdasági szakirodalmában, amennyiben a mezőgazdasági termelőnek megbízható, kiváló szakemberek által vezetett útmutatót ad. A minden tekintetben kitünően szerkesztett lap legutóbbi száma is egyenéhány kitünő cikket közöl. Opermann tanár, a zagrebi zoológiai intézet vezetője értekezik a dohánynövények betegségeiről, Mitrovics beogradi egyetemi tanár érdekes tanulmányt közöl a délszerbiai marhafajtákról, Hell fehértemplomi szőlőfelügyelő a peronospora elleni küzdelmet tárgyalja, Peros államgazdász a délszerbiai rizstenyészési kísérletekről számol be, Stjepo Bulics a dalmácia olajtermelés történetét ismerteti, dr. Radics Gyorgye az igásállatok ápolásáról közöl érdekes útmutatót, egy valóságos tudományos alaposságú cikk a mesterséges trágya mezőgazdasági hasznairól szól. Számos kisebb cikk feleletek beküldött kérdésekre és művészi kliésék egészítik ki a kitünő folyóirat tartalmát, mely tipográfiai szempontból is teljesen kifogástalan. A legőszintebben minden mezőgazdász figyelmébe ajánljuk.

Zentát is megkárostitja az agrár-reform. Az agrárreform miniszterium Zenta városától 2000 hold földet akar igénybe venni a földbirtokreform céljaira. Ez ügyben dr. Petrovics Bránko zentai polgármester vezetésével egy küldöttség ment le Beográdba. A küldöttség, amelyben a polgármesteren kívül még három tanácsstag vett részt, előadta a miniszternek hogy a tervbevelt 2000 hold föld igénybevétele gazdaságilag súlyosan érintené a város háztartását. Ennek a jelentékeny kiterjedésű földnek a terméshozamától ha elesne a város, az a megnövekedett kiadásait semmilyen módon nem tudná fedezni. A miniszter a küldöttség elölterjesztett indokait megértően vette tudomásul és kijelentette, hogy nem áll módjában a kérés teljesítése, mivel az agrárreform céljaira a kormányának a Vajdaságban még igen jelentékeny földterületekre van szüksége; nem ígérheti meg tehát, hogy az eredetileg igénybe venni szándékozt 2000 hold földet egészen megahagyja a város birtokában. Határozott ígéretet tett azonban arra, hogy ötszáz holdnál semmi esetre sem lesz nagyobb az a földterület, amit Szentá városától igénybe fognak venni.

Érdemrend helyett bronzplakettet kap Ebertől a hatvanéves Hauptmann Gerhardt. Berlinből jelentik tudósítók: Ma lett hatvanéves Hauptmann Gebhard. A birodalmi elnök a jubiláris költőnek remekművű bronzéremet küldött, amely 15 cm átmérőjű s körirása ez: „Gebhard Hauptmannnak, a költőnek és látóknak, akinek műveiben a német nép lelke törtet a csillagok felé. A birodalmi elnök.” Az ajándékhoz Ebert elnök levelet írt, szerencsekívánatait egyszerű szavakkal tolmácsolja benne s értesíti a költőt, hogy miután a régi monarchia rendjelei megszűntek, a birodalmi köztársaság a kitüntetésnek ezt a módját ajánlja fel a költőnek, hogy a nép háláját kifejezésre juttassa. A Gerhardt-ünnep alkalmából felmerült az a terv, hogy a birodalmi elnöknek a törvényhozás felhatalmazást és megfelelő alapot fog rendelkezésére bocsátani, amelyből a német nemzet nagy férfait életük kimagasló fordulatának alkalmával kitüntessék.

Felfedezték a pestis enyhe formáját. A legveszedelmesebb betegségnek, a pestisnek egészen enyhe formáját észlelték a francia Szenezában, Dakárban. Ebben a formában csakis az idegducok megduzzadásában nyilvánul a betegség és jóformán semmi különös hatással sincs a beteg állapotára, aki egészen normálisan folytathatja az életmunkáját. Hogy valóban pestises volt a beteg, abból lehetett megállapítani, hogy a beteg részében pestisbacillust találtak, melyeket patkányokba

oltották be, s ekkor olyan virulensekké váltak akárcsak a legsúlyosabb pestis bacillusai. Nem első példája ez annak, hogy végtelenen súlyos betegségek idők folyamán megenyhülnek és régmúlt idők szomorú emlékeivé válnak.

Színház—Mozi

Gróf Monte Christo. A Pathe Fréres filmremeke még a mozik történelmében is példátlan sikerrel járja be az egész kontinens városait. Az izgalmas meseszövési regényt valóságos rendezői zsenialitással vitték filmre, amelyen megkapó szépséggel érvényesül minden legkisebb részlete. A Napoleon-korabeli Franciaország, a Bourbon és Bonapartista harcok izgalmai forró levegőt teremtenek a film első részében, amely pillanatnyi megszakítás nélkül bilincseli le a figyelmet. A film itt is hatalmas sikerre számíthat, ahogyan osztatlan elismerés kísérte a sajtó előtti bemutatóját is. A gyönyörű filmkolosszus öt részből áll. Első része három napig marad a Szloboda műsorán.

SPORT

* **A holnapi OSKV.—NTK. mérkőzés** több szempontból a legnagyobb érdeklődésre tarthat számot. Először, mert a sokat vitatott serleg sorsa és véglegesen eldőlt ezzel a zöldgyepen. Másodszor pedig azért, mert a két egyesület még soha sem játszott egymással. (T. i. az UTK. feloszlata előtt, az OSKV. még három egyesület volt, az újra alakult NTK. pedig még nem játszott az OSKV.-val.) Így tulajdonképpen most fog eldőlni, „ki az ur a csárdában”, azaz az artézi pályán! Harmadszor mert nem csak a serlegmérkőzések első helye forog kockán hanem a második is, amelyet esetleges győzelme esetén a NTK. foglalna el. A két csapat összeállítását még nincs módunkban közölni, de álljanak fel bármilyen összeállításban a csapatok, szenzációs és izgalmas küzdelemre van kilátás.

* **Pivarski** a beogradi bíró kollégium titkára lemondott, helyébe D. Kolarszkit választották meg.

* **November 26-ikára** a magyarok ellen a következő csapatot állítják az osztrákok: Osricek (Hert.) Beer (SpC.) Blum (Vienna) Geyer (Amat.) Brantstetter (Rapid) Kurz (Vienna) — Wondrak (Rap.) Schierl (Admira) Kuthan (Rapid) Svatos-Cutti (Amatör.) — Ugyanezen a napon játszik Bécs város Graz ellen. A bécsiek csatársora jobb mint az osztrák válogatotté. Wien csapata így áll: Wieser (Ad.) Solil (Hert.) Popovics (Rap.) Malosik (Ad.) Chrenka (Vien.) Nietsch (Rap.) — Nemes (Hakoah) K. Konrad (Am) Kanhäuser II. (Sp.C.) Bula (Ad) Wesely (Rap.)

* **Télen sem pihen a Rapid.** Még ez évben játszik Bécsben a prágai Spartával, Slaviával. Ezenkívül az MTK is vendége lesz még.

* **Kukics Pista**, a novisadi footballisták elmaradhatatlan jóbarátja, ma tartja eljegyzését Hósek Ancika urleánnyal.

* **A NAK ifj. II. vasárnap az OSKV. itj.** II-vel játszik d. u. 1 órakor az Artézi pályán. A NAK csapata következő lesz: Mandity II., Martin, Alexi II. — Gabel, Sarró, Renner, — Német III., Falb, Hauser II., Mandity III., Göttl III.

* **Olasz boxolónak nem szabad Sikkivel mérkőzni.** Rómából táviratozzák) Siki, az ismert néger boxoló bajnok Olaszországba érkezve, valamennyi boxolóklubot zárva talált maga előtt, noha már előzőleg megállapodtak a római Giuseppe Spallával tartandó mérkőzésben. Az olasz boxolók szövetsége ugyanis szigoruan megtiltotta tagjainak, hogy a néger bajnokkal bárhol is mérkőzést rendezzenek.

HORDÓK és KÁDAK

bornak és pálinkának, esszencnek, sörnek, conserveknek, káposztának, zsirnak és olajoknak, keményfából, ujak és használtak minden nagyságban és mennyiségben rak-21-30 táron és legolcsóbban beszerezhető

DESIDER LÁSZLÓ-nál Noviverbás
(Bácska) Poštanska ulica, őzv. Wagner-ház.

Tőzsdei árfolyamok:

A jugoszláv korona Zürichben 2:16

Beograd, nov. 17. London 278—285—, Páris 418—422, Newyork 61—62—, Milánó 283.50—286.50, Prága 198—202, Berlin 093—105, Bécs 0087—0091, Bukarest 40—42, Budapest 258—266, Szófia 46—, Szaloniki 98—102, Zürich 1130—1140, Brüsszel 400—, Amszterdam 25.50—, Athén —, Varsó —

Zagreb, nov. 17. Newyork 62—63, Páris 417—427, London 287—290, Milánó 275—280, Prága 195—201, Berlin 097—102, Bukarest 40—, Budapest 257—268, Amszterdam —, Bécs 009, Brüsszel —, Szófia —, Varsó —, Zürich —, Kopenhága —, Christiania —, Stockholm —, Szaloniki —

Zürich, nov. 17. Zárlat. Berlin 0085 (00725), Hollandia 21375 (21375), Newyork 54375 (54475), London 2431 (2431), Páris 3790 (3625), Milánó 2530 (2495), Prága 1735 (1735), Zagreb 216 (223), Budapest 022 (0215), Varsó 00325 (0035), Bécs 00073 (00072), bélyegezett osztrák korona 00075 (00075), Bukarest 350 (350), Szófia —

A novisadi terménytőzsde hivatalos jegyzései 1922. nov. hó 17-én Bácskai buza 76—78 kg-os 2—3/0 kínálat 392.50, kereslet 390, kötés 387.50—390 (900 mm), 77—78 kg-os szerémi buza Ruma paritás kötés 387.50 (100 mm), 64—65 kg-os bácskai árpa kínálat 256.25, 65—66 kg-os bácskai árpa kereslet 250, bácskai zab kereslet 255, szerémi buza kínálat 262.50, bácskai ótengeri kereslet 320, bácskai újtengeri kereslet 167.50, bácskai szárított tengeri kínálat 275, kötés 275 (950 mm), bácskai csöves tengeri kínálat 137.50, kereslet 135, bácskai csöves tengeri decemberre kötés 135 (500 mm), bácskai újtengeri március-áprilisra kötés 197.50 (500 mm), bácskai újtengeri március-áprilisra 75% kassza kötés 190 (600 mm), bácskai újtengeri márciusra 50% kassza kötés 185—192.50 (400 mm), bácskai újtengeri januárra 30% kassza kínálat 187.50, kötés 187.50 (500 mm), bácskai fehérbab 100% kassza kínálat 350, szerémi tarkabab kötés 337.50 (100 mm), boszniai dió kínálat 425, nullásliszt kínálat 555, kereslet 550, főzöliszt kínálat 530, kötés 525 (100 mm), kenyérliszt (6) kínálat 480, nullásliszt g kötés 550 (100 mm), nullásliszt gg kötés 555 (100 mm), bácskai buzakorpa kínálat 160, kereslet 155, szerbiai szilvaiz kínálat 630. Irányzat: tartós.

Felelős szerkesztő: **Dr. Szlezák Rezső**
Kiadótulajdonos: **Fáth Ferenc és társai**

Apró hirdetések.

BORBÉLY-SEGÉD és
kajmunkás állást keres.
Blumenschein János Vrbas
Temető-utca 2.
1—2

Egy jókarban levő
SPANYOLFAL (paravan)
és ottomán megvételle
kerestetik. Cim a kiadó-
ban. 3998-1-3

SLOBODA**Nov.
18.****Gróf
Monte Christo**

I. RÉSZ.

Egy **SCHUNDA**-féle pedálos
cimbalom 3 iskola kottával.

egy szétvágható gyermekszék és egy
melegágy ráma azonnal eladó. Cim
a kiadóhivatalban. 3996-2-2

BENZIN

amerikai, C. 725—35. vastar-
tályban, olcsón kapható
TOTOVICS JÁNOS

ügynökségi és bizományi üzle-
tében, **Novi Sad, Hralj Petra u. 29.**

VASÁRUK,

rudvasak, Winter-kocsitengelyek, méretlemezek,
tető-zár-cső-horgany-horganyozott és fehér-
bádóg-lemezek, öntött tűzhelylapok, öntött
lemez kész tűzhelyek, ekék, ekekések, szerszám-
acélok, sodrony, sodronyszegek, szerszámok,
csavarárúk, hitelesített üzleti egyensúlymérle-
gek, épület és butorvasalások, kapitelek, asztal-
lábak, dísz-fafaragványok, kovácsszén, kátrány,
valamint egyéb vasárúk állandóan nagy válasz-
tékban raktáron 2369

KUSZLI GYULA

vaskereskedésében Novisad (Ujvidék) Temerini
utca 8. szám alatt.

Andrija Malčić szabómester

Szabadság tér. ajánlja csüt és teli
raktárát a szezon lejáta miatt le-
szállított áruban.

Öltönyök 1250 dinártól.

Együttel kiárulit többféle visszama-
radt ruhaneműt. — Utazóbuudák és
alkalmi ruhák kölcsönadók.

Száraz szilvát

zsákokban és ládákban ked-
vező ár mellett ajánl

Bosnyákovics és Radić

3-3 bizományi ügynöksége Szabad-
ság-tér 3 (Wagner-palota.)

Felhívás.

A **Csurogi I. Takarékpénztár Részvénytársaság** igazgatósága ezennel
közönségre teszi, hogy a 3000 drb. a 100 K. értékű összes régebbi kibocsátású
részvényeit ugyanolyan értékű, de más alakban kiállított részvényekkel cseréli
fel. Ilyen részvényeket kapnak azok is, akik az alaptőke emelése alkalmából
jegyzett részvényeiket nem kapták ki, hanem csak befizetéseikről szóló nyugtákat.
Ennélfogva nevezett igazgatóság felhívja részvényeseit, hogy 1922. évi
december hó 1-ig az intézet pénztáránál vagy személyesen, vagy posta útján
adják át régi részvényeiket, illetőleg az újabb kibocsátású részvények jegyzését
és ellenértékül befizetését tanúsító nyugtásványokat és vegyék át új alakban
kiállított hasonló értékű részvényeiket, mert ellenkező esetben régi részvényük,
illetőleg újabb kibocsátású részvényekre történt befizetéseik semmieseknek fognak
nyilvánítani.

Azok, akik bármely oknál fogva akadályozva vannak, hogy a fenti határ-
időig részvényeiket beváltás, ezt ugyanezen határidőben a pénztárnak
jelentsek be, megjelölésével a birtokukban lévő részvényeknek, illetőleg tudassák
azt, hogy hány olyan újabb kibocsátású részvényt jegyeztek és fizettek be,
amelynek részvényokiratát nem kapták meg.

Közönségre tesszük, hogy csak a fenti határidőben jelentkező részvényesek
vétetnek tekintethe az idei üzleti év nyereség felosztásánál.

A nem jelentkezők pedig abból egyszersmindenkorra kizáratnak.

Kelt Csurogon, 1922. nov. 6.

3994-2-3

Az I. Csurogi Takarékpénztár R. T. igazgatósága.

ASSZONYOM!

megsugom Önnek, hogy az

Amerikai Áruházban
az összes árak

50 százalékkal olcsóbbak lettek!

TÜZIFA

legolcsóbban beszerezhető
hajó és waggontételekben

GERBER-sörgyár
— STARI-BECSEJ. —

**APOLLO
MOZGO****NOV.
18****SERPOLETTE.**

(ÁBRÁND és VALÓSÁG.)

Bíró Lajos regénye filmen.